

Dr hab. prof. nadzw. Mirosław KARPIUK
Akademia Obrony Narodowej w Warszawie
Wyższa Szkoła Menedżerska w Warszawie

POSTĘPOWANIE W SPRAWIE PRAKTYK NARUSZAJĄCYCH ZBIOROWE INTERESY KONSUMENTÓW PROWADZONE PRZED PREZESEM URZĘDU OCHRONY KONKURENCJI I KONSUMENTÓW®

Proceedings concerning practices collective interests conducted before
the President of the Office of Competition and Consumer Protection®

W artykule podejmowana jest problematyka statusu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, jako organu prowadzącego postępowanie w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. W ramach tego postępowania administracyjnego, organ administracji rządowej rozstrzyga w drodze decyzji administracyjnej o naruszeniu przepisów ustawowych odnośnie stosowania praktyk, które naruszają interesy konsumentów mające charakter zbiorowy. Postępowanie przed Prezesem Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów toczy się jako administracyjne, a w drodze odwołania przechodzi na tryb postępowania cywilnego przed sądem ochrony konkurencji i konsumentów.

The article discusses the issue of the status of the President of the Office of Competition and Consumer Protection as an investigating authority in a field of practices infringing collective consumer interests.

Within such administrative proceedings, the government authority determines by an administrative decision whether the legal regulations referring to practices violating consumer interests of a collective character are violated.

The proceedings conducted before the President of the Office of Competition and Consumer Protection is of an administrative nature, and as an appeal it changes into the mode of civil procedure before the Court of Competition and Consumer Protection.

WSTĘP

W sferze zapewnienia ochrony interesów konsumentów szczególną pozycję zajmuje Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, który został przez ustawodawcę wyposażony we władcze kompetencje w tym zakresie. Postępowanie przed tym centralnym organem administracji rządowej może być prowadzone jako postępowanie wyjaśniające, postępowanie antymonopolowe lub postępowanie w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. Tryb postępowania w powyższych sprawach nie jest jednolity, występują pewne elementy je odróżniające. Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w ramach postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, które jest przedmiotem niniejszego artykułu, wydaje akty administracyjne – decyzje i postanowienia. Niemniej jednak wyłączona jest w tym przypadku ogólna zasada dwuinstancyjności, w świetle której istnieje możliwość wzruszenia aktu administracyjnego przez organ administracji publicznej. W przedmiotowym przypadku właściwy w sprawie odwołania będzie sąd ochrony konkurencji i konsumentów, zatem sprawa jest przenoszona na grunt cywilnoprawny.

Celem artykułu jest wskazanie mechanizmów determinujących postępowanie w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów prowadzone przed Prezesem Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów. Wskazuje się w nim fazy postępowania administracyjnego, które stanowią „przedinstancję” postępowania sądowego – cywilnego.

WSZCZĘCIE POSTĘPOWANIA W SPRAWIE PRAKTYK NARUSZAJĄCYCH ZBIOROWE INTERESY KONSUMENTÓW

Prezes UOKiK wszczyna postępowanie w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów z urzędu¹. Ustawodawca wprost rozstrzyga o możliwości wszczęcia postępowania dotyczącego praktyk naruszających zbiorowe interesy, strona nie może uruchomić tegoż postępowania z własnej inicjatywy (na wniosek). Nawet w przypadku pisma skierowanego do organu administracyjnego uprawnionego do wszczęcia postępowania, zawierającego informacje, które wskazują, że istnieje uzasadniona potrzeba wszczęcia takiego postępowania i tak nie może być ono traktowane jako wniosek wszczynający, gdyż organ zawsze działa z urzędu.

Ogólne, administracyjne przepisy procesowe dopuszczają dwie możliwości wszczęcia postępowania – na wniosek oraz z urzędu, jeżeli postępowanie wszczęto z urzędu, organ ma obowiązek powiadomić o tym strony postępowania².

¹ Art. 49 ust. 1 Ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz.U. Nr 50, poz. 331 ze zm.), dalej u.o.k.k.

² Art. 61 § 1 i § 4 Ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz.U. z 2013 r., poz. 267 ze zm.), dalej k.p.a. Art. 61 § 1 k.p.a. nie wskazuje na dowolność organu odnośnie wszczęcia postępowania bądź z urzędu bądź na wniosek, Wyrok WSA z dnia 1 grudnia 2010 r., II SA/Wr 477/10, LEX Nr 936723. To przepisy administracyjne materialne często decydują o tym, czy mamy do czynienia z postępowaniem wnioskowym, czy wszczynanym z urzędu, nie pozostawiając właściwemu organowi wyboru formuły uruchomienia postępowania.

Zawiadomienie stron o wszczęciu postępowania w sprawie jest podstawowym aspektem realizacji zasady ogólnej czynnego udziału stron w postępowaniu administracyjnym³. Prezes UOKiK wszczynając postępowanie z urzędu nie wydaje w tym zakresie postanowienia, a podejmuje stosowne czynności w sprawie (np. dowodowe), w tym zobowiązany jest do zawiadomienia stron o wszczęciu postępowania, co także stanowi czynność procesową.

O fakcie, czy w danym rodzaju postępowania obowiązuje zasada skargowości, czy zasada oficjalności, decydują przepisy prawa materialnego. Przyjmuje się, że jeżeli z normy prawa materialnego *expressis verbis* nie wynika, czy sprawa podejmowana jest na wniosek, czy z urzędu, to gdy przedmiotem jest przyznanie uprawnienia – postępowanie oparte jest na zasadzie skargowości, a gdy przedmiotem jest nałożenie obowiązku – postępowanie wszczynane jest z urzędu⁴. Artykuł 61 § 1 k.p.a. musi być interpretowany w związku z przepisami prawa materialnego, które nie tylko wyznaczają rodzaj spraw załatwianych w formie decyzji administracyjnej, ale i normują inicjatywę co do powstania danej treści stosunku materialnoprawnego. To przepisy prawa materialnego decydują, czy postępowanie administracyjne może zostać wszczęte z urzędu, czy na wniosek strony⁵. W przypadku postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, toczącego się przed Prezesem UOKiK nie ma żadnych wątpliwości, gdyż ustawodawca wprost rozstrzyga, że jest to postępowanie wszczynane z urzędu.

Jeżeli, tak jak w przypadku art. 49 ust. 1 u.o.k.k., stwierdza się, że Prezes UOKiK wszczyna postępowanie w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów z urzędu (gdy przepis szczególny wyczerpująco reguluje kwestię wszczęcia postępowania), praktyczne znaczenie art. 61 § 1 k.p.a. jest niewielkie [6, s. 412].

Jednym z aspektów realizacji ogólnej zasady postępowania administracyjnego, którą stanowi czynny udział strony w tym postępowaniu, jest zawiadomienie jej o wszczęciu postępowania w sprawie [1, s. 361]. Na podstawie art. 61 § 4 k.p.a. organ administracji publicznej jest zobowiązany z urzędu ustalić, kto ma w danej sprawie interes prawny lub obowiązek⁶, a w przypadku poczynienia takich ustaleń skierować do tych podmiotów zawiadomienia, z których będzie wynikało, że: postępowanie wszczęto z urzędu, jaka jest jego podstawa prawna, czego postępowanie dotyczy, jakie są strony tegoż postępowania oraz kto je prowadzi.

Zawiadomienie strony o wszczęciu postępowania z urzędu, przewidziane przez art. 61 § 4 k.p.a. nie jest postanowieniem, czy też decyzją administracyjną⁷. Stanowi ono pismo procesowe, do którego strony mogą się w ramach prowadzonego postępowania odnieść, jednak nie przysługuje od niego odrębny środek zaskarżenia. Można formułować odnośnie zawiadomienia o wszczęciu postępowania z urzędu zarzuty, lecz w odwołaniu od decyzji kierowanym do sądu ochrony konkurencji i konsumentów.

Na gruncie art. 61 § 4 k.p.a. wywodzony jest szerszy obowiązek informacyjny, niż tylko obowiązek zawiadomienia stron o wszczęciu postępowania z urzędu. Zwraca się uwagę, że jeżeli przepis ten zobowiązuje organy do powiadomienia o wszczęciu postępowania, to tym bardziej należy uznać, że obowiązek taki odnosi się do zmiany (rozszerzenia) przedmiotu toczącego się postępowania⁸. W związku z powyższym na Prezesie UOKiK będzie ciążył obowiązek przekazania informacji stronie odnośnie rozszerzenia, bądź zawężenia przedmiotu, który obejmuje postępowanie w sprawie praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów. Obowiązek sygnalizacyjny w wąskim znaczeniu obejmuje zawiadomienie stron o wszczęciu postępowania z urzędu, w znaczeniu szerokim zawiadomienie o zmianie przedmiotu postępowania.

Prezes UOKiK ma obowiązek wszczęcia postępowania z urzędu w przypadku, gdy zachodzą przesłanki mieszczące się w pojęciu „praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów”. Przy czym nielegalne praktyki muszą naruszać zbiorowe, nie indywidualne interesy konsumentów. Nie oznacza to jednak, że indywidualny konsument nie jest chroniony przed niezgodnymi z prawem praktykami przedsiębiorców, lecz odbywa się to przede wszystkim w trybie cywilno-prawnym.

Data wszczęcia postępowania administracyjnego z urzędu jest datą podjęcia przez organ pierwszej czynności procesowej⁹. W związku z powyższym terminy w postępowaniu przed Prezesem UOKiK będą rozpoczynały swój bieg od daty podjęcia przez ten centralny organ administracji rządowej pierwszej czynności w sprawie, może to być m.in. czynność mająca postać zawiadomienia strony o wszczęciu postępowania z urzędu (lub inna).

Naruszenie prawa procesowego polegające na braku zawiadomienia strony o wszczęciu postępowania, nie musi skutkować uchynieniem decyzji (gdy strona nie wykaże, aby pomiędzy brakiem zawiadomienia o wszczęciu postępowania a treścią decyzji administracyjnej zachodził jakikolwiek związek przyczynowy), tym bardziej brak jest podstaw do uznania, że naruszenie takie stanowi rażące naruszenie prawa procesowego, którego konsekwencją jest nieważność decyzji¹⁰. Brak zawiadomienia o wszczęciu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów stanowi o jego wadliwości, niemniej jednak, jeżeli ta wadliwość nie będzie istotna z punktu widzenia rozstrzygnięcia, to decyzja administracyjna wydana w sprawie na podstawie tej przesłanki nie będzie wzruszona.

DOWODY W POSTĘPOWANIU W SPRAWIE PRAKTYK NARUSZAJĄCYCH ZBIOROWE INTERESY KONSUMENTÓW

Jako dowód należy dopuścić wszystko to, co może przyczynić się do wyjaśnienia sprawy, a nie jest sprzeczne z prawem, w szczególności mogą to być dokumenty, zeznania świadków, opinie biegłych oraz oględziny, jak wskazuje art. 75 § 1 k.p.a. Katalog środków dowodowych wymienionych

Może być również tak, że określone postępowanie może być wszczynane na wniosek i z urzędu, jednak w przypadku wniosku strony (gdy nie ma on braków formalnych i ustawodawca dopuszcza tego rodzaju procedowanie) organ ma obowiązek je wszcząć, to samo odnosi się do postępowania wszczynanego wyłącznie na wniosek strony. Nie zawsze organ ma obowiązek wszcząć postępowanie z urzędu.

3 Wyrok NSA z dnia 14 lutego 2012 r., I OSK 1169/11, LEX Nr 1120577.

4 Wyrok WSA z dnia 9 kwietnia 2013 r., II SA/Ld 59/13, LEX Nr 1310642, Wyrok WSA z dnia 8 marca 2013 r., II SA/Ld 678/12, LEX Nr 1303667, czy Wyrok WSA z dnia 29 września 2011 r., II SA/Rz 525/11, LEX Nr 966462.

5 Wyrok WSA z dnia 19 sierpnia 2010 r., I SA/Wa 230/10, LEX Nr 750774.

6 Wyrok NSA z dnia 15 kwietnia 2010 r., I OSK 1280/09, LEX Nr 595027.

7 Wyrok WSA z dnia 15 stycznia 2010 r., III SA/Wr 451/07, LEX Nr 554222.

8 Wyrok WSA z dnia 26 października 2011 r., II SA/Po 724/11, LEX Nr 1153133, czy Wyrok WSA z dnia 19 lipca 2011 r., II SA/Po 236/11, LEX Nr 1086501.

9 Wyrok NSA z dnia 25 listopada 2011 r., II OSK 1679/10, LEX Nr 1151992.

10 Wyrok WSA z dnia 7 marca 2011 r., II SA/Kr 1499/10, LEX Nr 993249.

w tym przepisie nie jest katalogiem wyczerpującym, a tym samym środkiem dowodowym mogą być także inne dowody nie wymienione w nim wyraźnie¹¹.

Dowodem w postępowaniu w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów mogą być dokumenty i informacje będące w posiadaniu przedsiębiorców, a o które zwraca się do nich Prezes UOKiK. Ustawodawca w art. 50 ust. 1-2 u.o.k.k. nałożył na przedsiębiorców obowiązek przekazywania wszelkich koniecznych informacji i dokumentów na żądanie Prezesa UOKiK, które powinno zawierać: wskazanie zakresu informacji; wskazanie celu żądania; wskazanie terminu udzielenia informacji; pouczenie o sankcjach za nieudzielenie informacji lub za udzielenie informacji nieprawdziwych lub wprowadzających w błąd. Pismo Prezesa UOKiK kierowane do przedsiębiorcy w celu uzyskania informacji ma charakter sformalizowany. Ze względu na tajemnicę przedsiębiorcy, wolność działalności gospodarczej oraz inkwizycyjny charakter postępowania Prezes UOKiK nie posiada swobody w zakresie żądania informacji. Musi ona bezpośrednio się mieścić w przedmiocie postępowania, gdyż jest udzielana na jego potrzeby. Ustawodawca nie kategoryzuje, jakie informacje i dokumenty mają być przekazane, są to „wszelkie” dokumenty i informacje, „konieczne” z punktu widzenia postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.

Żądanie przekazania informacji i dokumentów jest czynnością procesową Prezesa UOKiK o charakterze władczym, podejmowaną w celu zgromadzenia niezbędnego materiału do wykonywania zadań przewidzianych w u.o.k.k. [3, s. 759]. W tym przypadku będą to informacje i dokumenty niezbędne do wydania decyzji w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.

Artykuł 50 ust. 3 u.o.k.k. przyznaje każdemu prawo składania na piśmie – z własnej inicjatywy lub na prośbę Prezesa UOKiK – wyjaśnień dotyczących istotnych okoliczności sprawy. Katalog podmiotów uprawnionych do składania wyjaśnień (w formie pisemnej) odnośnie istotnych okoliczności sprawy jest szeroki, niedookreślony, przy czym wyjaśnienia muszą dotyczyć istotnych aspektów. O tym czy wyjaśnienie dotyczy istotnych okoliczności sprawy decyduje organ prowadzący postępowanie.

Jak stanowi art. 51 u.o.k.k. dowodem z dokumentu w postępowaniu przed Prezesem UOKiK może być wyłącznie oryginał dokumentu lub jego kopia poświadczona przez organ administracji publicznej, notariusza, adwokata, radcę prawnego lub upoważnionego pracownika przedsiębiorcy, sporządzony w języku polskim. W przypadku, gdy dokument został sporządzony w języku obcym, należy przedłożyć także, poświadczony przez tłumacza przysięgłego, tłumaczenie na język polski tego dokumentu albo jego części mającej stanowić dowód w sprawie. Przepis ten wyklucza stosowanie art. 75 § 1 k.p.a., według którego dowodem jest wszystko, co może przyczynić się do wyjaśnienia sprawy, a nie jest sprzeczne z prawem. W postępowaniu w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów ustawodawca wyraźnie wskazuje co może być dowodem z dokumentu.

Strona, która powołuje się na dowód ze świadków, ma obowiązek wskazać fakty, które mają być potwierdzone zeznaniami poszczególnych świadków, jak również podać dane umożliwiające prawidłowe wezwanie świadka, co określa art. 52 ust. 1 u.o.k.k. Prezes UOKiK nie ma zatem obowiązku, w powyższym zakresie, podejmowania wszelkich niezbędnych kroków, które przybliżą do rozstrzygnięcia sprawy. Obowiązek dowodowy w zdecydowanym zakresie w tym przypadku został przeniesiony z organu administracji publicznej na stronę, która ma wskazać fakty, które mają potwierdzić w zeznaniach świadkowie, a dodatkowo wskazać informacje pozwalające na prawidłowe ich wezwanie.

Ustawodawca w art. 54 u.o.k.k. podnosi, że w sprawach wymagających wiadomości specjalnych Prezes UOKiK, po wysłuchaniu wniosków stron co do liczby biegłych i ich wyboru, może wezwać jednego lub kilku biegłych w celu zasięgnięcia ich opinii¹². Postępowanie w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów charakteryzuje się dużym stopniem skomplikowania, w związku z czym Prezes UOKiK w przypadku stwierdzenia deficytu wiedzy ma zapewnić podjęcie przez niego prawidłowego rozstrzygnięcia. Opinia taka ma mu pomóc dokonać należytej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego [4, s. 785].

Jak stanowi art. 60 u.o.k.k. Prezes UOKiK może w toku postępowania przeprowadzić rozprawę, która z zasady jest jawna. Jawność jest wyłączona, jeżeli są podczas niej rozpatrywane informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa, jak również inne tajemnice podlegające ustawowej ochronie¹³. Na organ administracji publicznej nie został nałożony obowiązek przeprowadzenia rozprawy; o tym czy przeprowadzenie rozprawy jest konieczne z punktu widzenia wydania prawidłowego rozstrzygnięcia, decyduje centralny organ administracji rządowej, właściwy w sprawach ochrony konkurencji i konsumentów, który działa w ramach uznania administracyjnego. Zasadą jest jawność postępowania przed Prezesem UOKiK w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. Jawność może wyłączyć przepis ustawowy gwarantujący ochronę stosownych informacji i dokumentów, jednoznacznie rozstrzygający o konieczności zachowania tajemnicy.

Ustawodawca w art. 60 u.o.k.k. inaczej rozstrzyga niż w art. 84 § 1 k.p.a., który stanowi, że organ administracji publicznej przeprowadzi, z urzędu lub na wniosek strony, w toku postępowania rozprawę – w każdym przypadku gdy zapewni to przyspieszenie lub uproszczenie postępowania lub gdy wymaga tego przepis prawa. Przepisy u.o.k.k. będą przepisami szczególnymi w stosunku do k.p.a., zatem będą miały pierwszeństwo w zakresie ich stosowania, w związku z czym nie będzie tutaj występował obowiązek przeprowadzenia rozprawy.

W art. 61 u.o.k.k. ustawodawca wskazuje, że Prezes UOKiK może zwrócić się o przesłuchanie świadków lub o zasięgnięcie opinii biegłych do właściwego miejscowo sądu rejonowego, jeżeli przemawia za tym charakter dowodu albo

11 Wyrok WSA z dnia 10 października 2012 r., VI SA/Wa 832/12, LEX Nr 1343815. Artykuł 75 § 1 k.p.a. nie zawiera zamkniętego katalogu środków dowodowych dopuszczalnych w postępowaniu dowodowym, jest to jedynie wyliczenie o charakterze przykładowym. Powyższe oznacza, że strony postępowania mają możliwość dowodzenia istotnych dla sprawy okoliczności różnymi dowodami, Wyrok WSA z dnia 9 października 2012 r., I SA/Wa 449/12, LEX Nr 1248092.

12 W przypadku, gdy w sprawie wymagane są wiadomości specjalne, organ administracji publicznej może zwrócić się do biegłego lub biegłych o wydanie opinii, dowód z opinii biegłego można zastosować, jeżeli istnieje potrzeba pozyskania wiadomości wybiegających poza zwykłą rutynową działalność organu, Wyrok NSA z dnia 12 grudnia 2008 r., II GSK 361/08, LEX Nr 518210.

13 Organ administracji publicznej może w czasie rozprawy wyjaśniać nie tylko te aspekty sprawy, które zakomunikował stronom w wezwaniu na nią, Wyrok NSA z dnia 23 lutego 2011 r., II GSK 281/10, LEX Nr 1071128.

względ na poważne niedogodności lub znaczną wysokość kosztów przeprowadzenia dowodu. Prezes Urzędu, zwracając się do sądu rejonowego o przeprowadzenie dowodu, wydaje postanowienie, w którym określa: sąd, który ma przeprowadzić dowód; środek dowodowy; fakty podlegające stwierdzeniu. Pomoc prawną o którą zwraca się centralny organ administracji rządowej wykracza poza sferę administracyjnoprawną, właściwy w tym względzie będzie sąd powszechny, przy czym postanowienie kierowane do sądu rejonowego jest sformalizowane i ma zawierać następujące, obligatoryjne elementy: sąd, który ma przeprowadzić dowód, środek dowodowy oraz fakty podlegające stwierdzeniu.

Prezes UOKiK wydając decyzję kończącą postępowanie w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów uwzględnia wyłącznie zarzuty, do których strony mogły się ustosunkować, co określa art. 74 u.o.k.k. Przepis ten nie uzależnia wydania decyzji wyłącznie od zarzutów, w stosunku do których strona zajęła stanowisko, jak również nie nakłada na stronę obowiązku ustosunkowania się do takich zarzutów. Odniesienie się strony do zarzutów w ramach tego postępowania administracyjnego jest jej uprawnieniem, wystarczy aby stronie zapewnić taką możliwość, by uwzględnić je przy rozstrzygnięciu. Jeżeli strona nie odniosła się do zarzutów z własnej winy, to nie może następnie podnosić, że postępowanie jest wadliwe, ponieważ organ je uwzględnił, chociaż ona w stosunku do nich się nie wypowiedziała.

Wydawanie przez Prezesa UOKiK decyzji administracyjnych w sprawach przewidzianych u.o.k.k. należy do jego wyłącznych kompetencji uruchamianych w ramach wykonywanych samodzielnie zadań [5, s. 67].

Procedurę odwoławczą reguluje art. 81 u.o.k.k. W świetle tego przepisu od decyzji Prezesa UOKiK przysługuje odwołanie do sądu ochrony konkurencji i konsumentów w terminie dwutygodniowym od dnia jej doręczenia. W przypadku wniesienia odwołania Prezes UOKiK przekazuje je niezwłocznie wraz z aktami sprawy do sądu ochrony konkurencji i konsumentów. Jeżeli uzna on odwołanie za słuszne, może, nie przekazując akt sądowi, uchylić albo zmienić swoją decyzję w całości lub w części, o czym bezzwłocznie powiadamia stronę, przesyłając jej nową decyzję, od której stronie przysługuje odwołanie. Uchylając albo zmieniając decyzję, Prezes UOKiK stwierdza jednocześnie, czy decyzja ta została wydana bez podstawy prawnej albo z rażącym naruszeniem prawa. Przed przekazaniem odwołania do sądu ochrony konkurencji i konsumentów lub uchyleniem, albo zmianą decyzji może on również, w uzasadnionych przypadkach, przeprowadzić dodatkowe czynności, zmierzające do wyjaśnienia zarzutów podniesionych w odwołaniu. Powyższe ma także zastosowanie do postanowień wydawanych przez Prezesa UOKiK, z tym że zażalenie wnosi się w terminie tygodnia od dnia doręczenia postanowienia. W szeroko rozumianym postępowaniu związanym z ochroną konkurencji i konsumentów ustawodawca wprowadził dwa etapy postępowania, które tworzą jedną całość. Pierwszy toczy się w ramach szczególnego postępowania przed Prezesem UOKiK i kończy się wydaniem przez niego stosownej decyzji, drugi toczy się już w ramach postępowania cywilnego i kończy wydaniem wyroku przez sąd ochrony konkurencji i konsumentów. Pierwsza faza postępowania stanowi w istocie „przedinstancję” sądową. Zarówno jednak w „przedinstancji”, jak

również w toku wszystkich instancji sądowych rozpatrywane sprawy zachowują swój publicznoprawny charakter¹⁴.

Sąd Okręgowy w Warszawie, jako sąd ochrony konkurencji i konsumentów jest właściwy m.in. w sprawach odwołań od decyzji Prezesa UOKiK, czy zażaleń na postanowienia wydawane przez ten organ w postępowaniach prowadzonych na podstawie u.o.k.k.¹⁵

PODSUMOWANIE

Właściwe funkcjonowanie sfery ochrony konkurencji i konsumenta jest wartością, którą państwo powinno chronić za pośrednictwem powołanych w tym celu wyspecjalizowanych, wyposażonych w odpowiednie środki organów [2, s. 138]. Takim organem jest Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, który wykonuje czynności ochronne w zakresie zabezpieczenia interesów i praw konsumentów. Interesy te są zabezpieczane (a przynajmniej powinny być) w drodze rozstrzygnięcia wydawanego w ramach postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. Jest to jednak postępowanie dotyczące zbiorowych interesów konsumentów, zatem nie jest w jego ramach brany pod uwagę interes indywidualny, chociaż niejako przy okazji ochrony interesów zbiorowych może i on być chroniony, jako pochodny zbiorowego.

LITERATURA

- [1] **ADAMIAK B. 2008.** [w:] Adamiak B., Borkowski J., *Kodeks postępowania administracyjnego*. Komentarz, Warszawa.
- [2] **KARPIUK M. 2010.** *Organizacja ochrony konkurencji i konsumentów w Polsce*, „Postępy Techniki Przetwórstwa Spożywczego”, Nr 2.
- [3] **KRÜGER J. 2011.** [w:] Stawicki A., Stawicki E. (red.), *Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów*. Komentarz, Warszawa.
- [4] **SIERADZKA M. 2008.** [w:] Kohutek K., Sieradzka M., *Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów*. Komentarz, Warszawa.
- [5] **STEFANIUK M. 2010.** *Pozycja ustrojowa centralnego organu administracji rządowej w Polsce (na przykładzie Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów)*, „Studia Iuridica Lublinensia”, t. XIII.
- [6] **WRÓBEL A. 2005.** [w:] Jaśkowska M., Wróbel A., *Kodeks postępowania administracyjnego*. Komentarz, Kraków.

14 Postanowienie NSA z dnia 11 lutego 2009 r., II GSK 749/08, LEX Nr 551408.

15 Art. 479²⁸ Ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz.U. z 2014 r., poz. 101 ze zm.). Postępowanie przed sądem ochrony konkurencji i konsumentów jest postępowaniem pierwszoinstancyjnym. Odwołanie wszczyna kontradyktoryjne postępowanie cywilne, a poprzedzające je postępowanie administracyjne warunkuje wyłącznie dopuszczalność drogi sądowej. Wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 31 maja 2011 r., VI ACa 1299/10, LEX Nr 1120215. Postępowanie w zakresie ochrony konsumentów ma charakter hybrydalny, łączący w sobie dominujące w nim elementy sądowego postępowania pierwszoinstancyjnego z pewnymi elementami drugoinstancyjnej kontroli decyzji administracyjnej, Wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 8 marca 2012 r., VI ACa 1150/11, LEX Nr 1131091.